

**Bagińska, Jolanta / Banasiewicz, Ewa /
Taras, Halina**

**Wielokulturowe stanowisko 2 w
Podlodowie, woj. zamojskie**

Archeologia Polski Środkowowschodniej 2, 60-65

1997

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JOLANTA BAGIŃSKA, EWA BANASIEWICZ, HALINA TARAS

WIELOKULTUROWE STANOWISKO 2 W PODLODOWIE, WOJ. ZAMOJSKIE

W 1996 r., w trzecim sezonie badań (E. Banasiewicz 1994; J. Bagińska 1996) na stan. 2 w Podlodowie (1A) założono wykop o powierzchni 1 ara - działki 3B, 4B-C, 5C (1B). Na badanej przestrzeni, warstwa czarnoziemiu miała miąższość 50 cm w części południowej i około 60-70 cm w części północnej (ar 5C). W warstwie kulturowej, która ograniczała się do czarnoziemiu, wystąpiła duża ilość ceramiki, związanej głównie z osadnictwem kultury trzcinieckiej ale też materiały starsze - z neolitu i wczesnego okresu epoki brązu (kultura mierzanowicka). Oprócz ceramiki znaleziono materiały kostne oraz krzemienne. Wśród tych ostatnich, 2 sierpy o formach półksiężycowatych, we wschodniej Polsce charakterystycznych dla kultury trzcinieckiej i łużyckiej, które w Podlodowie związane są zapewne z osadnictwem kultury trzcinieckiej (3: a, b).

Obiekty zaczęły się rysować począwszy od głębokości około 50-60 cm, niemal wszystkie skupiły się w południowej części wykopu. Odślonięto łącznie 14 (nr 14-27) obiektów oraz dokończono eksploracji kilku jam odśloniętych w ubiegłym sezonie (4a, 4b, 12 (2)). Większość nowoodkrytych jam związana jest z osadnictwem kultury trzcinieckiej (nr 14, 16, 17, 19, 20, 21, 27), jedna (nr 15) z osadnictwem kultury amfor kulistych (J. Bagińska, H. Taras 1997) zaś obiekt nr 18 okazał się grobem kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej. Chronologii pozostałych obiektów (nr 22-26) nie udało się określić. Między obiektami 14 i 21 zachodzą relacje stratygraficzne lecz ze względu na podobieństwo wypełniska jamy 21 i górnej części jamy 14 trudno jest dokładnie określić kolejność ich zakładania - przypuszcza się, że obiekt 14 może być starszy. Podobne kłopoty dotyczą jam 16 i 22, które także częściowo się przecinają.

Wśród jam związanych z osadnictwem kultury trzcinieckiej, większość to obiekty płytkie, nieckowate w przekroju (nr 17, 19, 21, 27), o średnicach w przedziale 110-160 cm i miąższości od 35 do 60 cm. Ich jednolite w barwie wypełniska zawierały nieliczne fragmenty ceramiki, kości, czasem drobne bryłki polepy, rozcieracze

kamienne (jama nr 17 i 27). W stropie obiektu nr 27 znaleziono ostrodenną miseczkę (3: c), a w jej wnętrzu rozcieracz. Jama nr 16 - prostokątna w przekroju o średnicach 240-140 cm i miąższości około 45 cm - w górnej części stykała się z obiektem 22; w jej wypełnisku znaleziono, m.in. fragmenty ciężarka tkackiego. Pozostałe dwa obiekty (nr 14, 20) to jamy trapezowate, w stropie o średnicach 90 (nr 20) i 130-170 cm (nr 14) oraz miąższości 55 (nr 20) i 175 cm (nr 14). Część przydenna jamy 14, o wypełnisku intensywnie czarnym, zawierała grubą warstwę rozmytej spalenizny. Materiały ruchome - chronologicznie zasadniczo jednorodne - występowały we wszystkich warstwach głębokościowych wypełniska obiektu. Łącznie wydobyto: około 420 fragmentów ceramiki, około 370 kości (niektóre ze śladami cięcia), 5 narzędzi kościanych i rogowych (4: d, g), 25 zabytków kamiennych, 14 krzemiennych (w tym narzędzia, np. rozcieracze, fragmenty toporka i siekiery) a także 1 przęślik i 1 belemnit.

Wśród zrekonstruowanych form ceramiki przeważają niezdobione naczynia ostrodenne lub z małymi, wyodrębnionymi dnami (4: a-c), mające liczne analogie w strefie wschodniej Lubelszczyzny (m. in. Teptiuków, Hrubieszów-Podgórze, Tyszowce, Świerszczów - por. J. Niedźwiedź 1997; H. Taras 1997).

Materiał ceramiczny związany z kulturą trzciniecką na tym stanowisku określa jej fazę późną. Składa się na to zmiana morfologii naczyń, ubożenie zdobnictwa - zarówno zmniejszenie się ilości naczyń zdobionych, jak też zmiany w ornamentyce (H. Taras 1995, s. 61-76), a także pojawienie się cech stylistycznych związanych z wpływami kultury Noua bądź komarowskiej (?) - charakterystyczne, wystające ponad krawędź wylewu ucha naczyń.

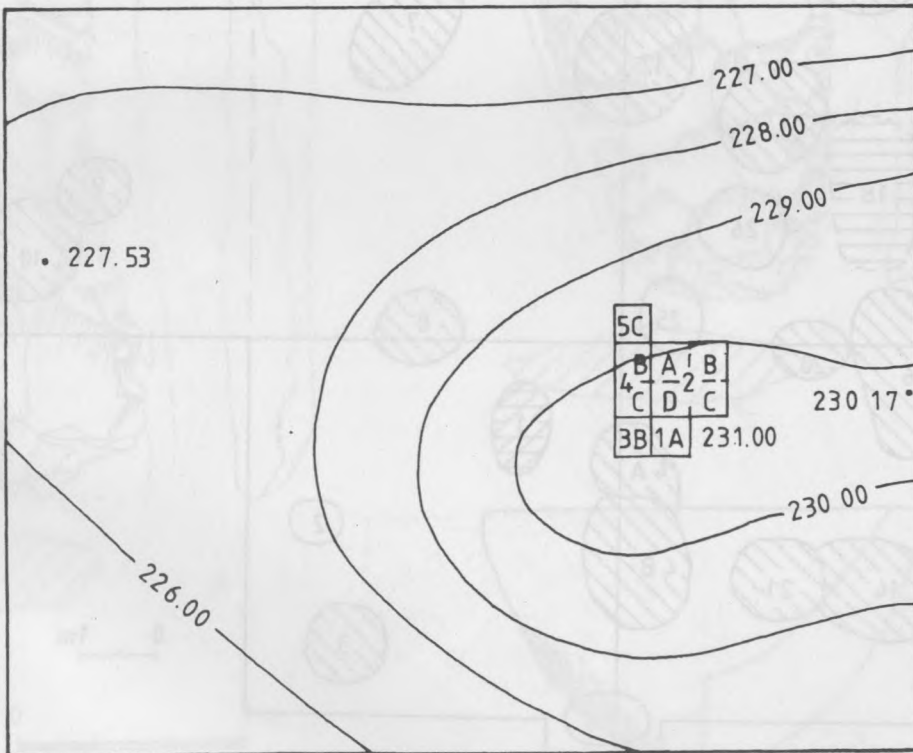
Badania stan. 2 w Podlodowie, począwszy od sezonu 1996 prowadzone są wspólnie przez Muzeum im. J. Petery w Tomaszowie, Katedrę Archeologii UMCS, przy współpracy zamojskiego Oddziału PSOZ.

A

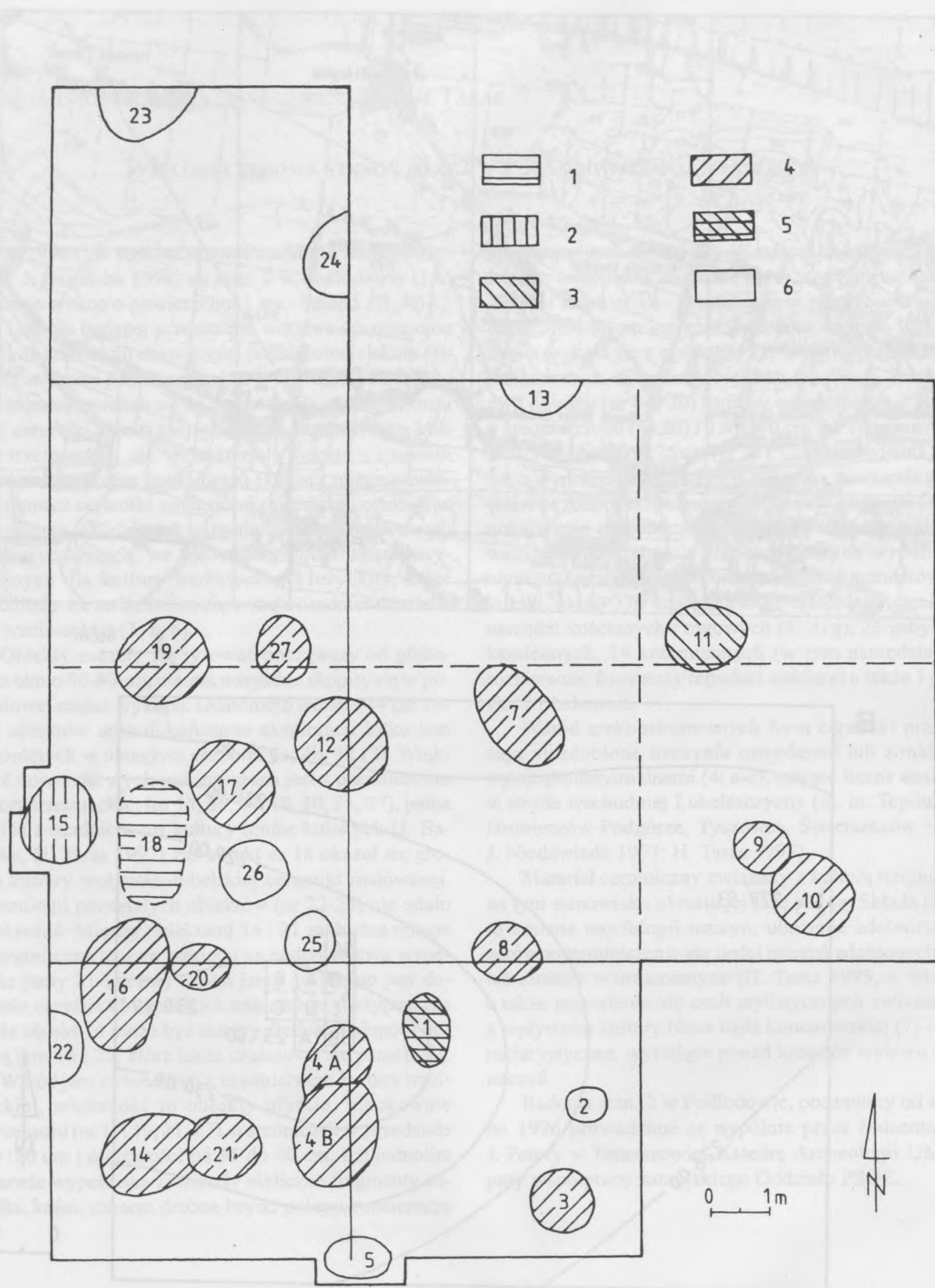
0 500m

B

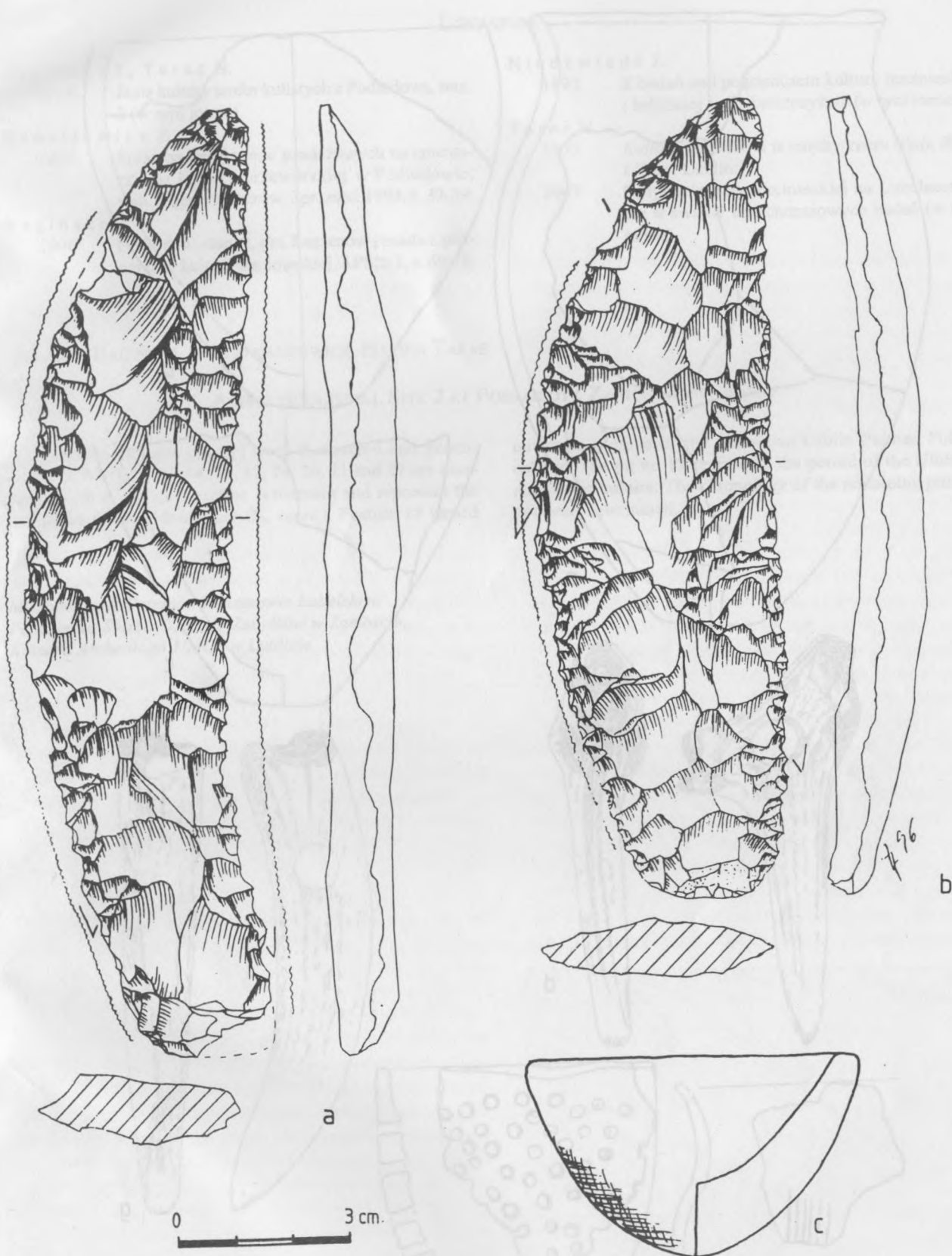

0 10 m

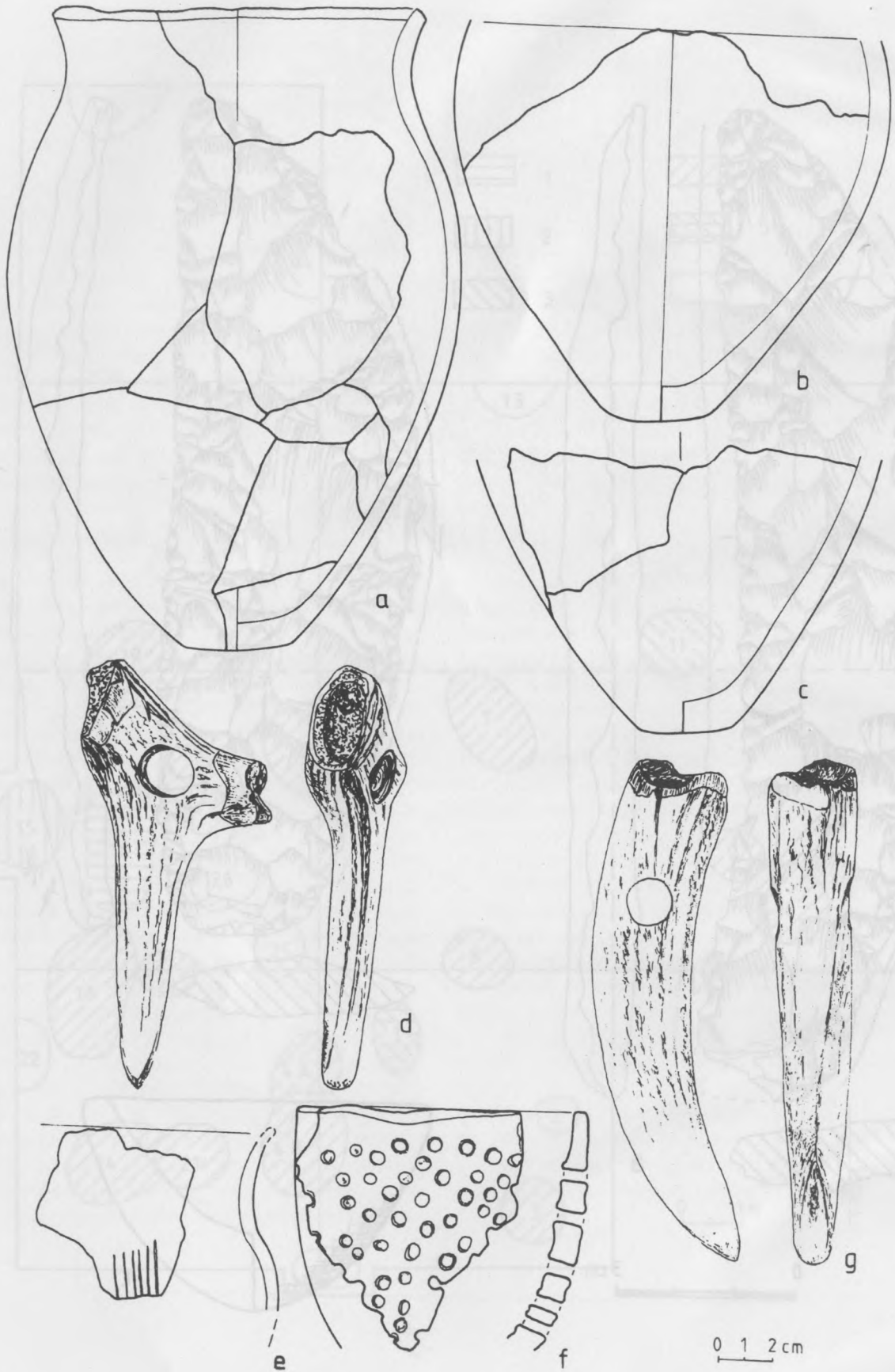
Ryc. 1. Podłodów stan 2; A - lokalizacja stanowiska (X), B - plan sytuacyjno-wysokościowy (rys. J. Bagińska).

Ryc. 2. Podlodów stan. 2. Lokalizacja obiektów: 1 - kultura wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej, 2 - kultura amfor kulistych, 3 - kultura mierzanowicka, 4 - kultura trzciniicka, 5 - kultura przeworska, 6 - obiekty o nieokreślonej chronologii (rys. J. Bągińska).

Ryc. 3. Podlódów stan. 2. Materiały kultury trzcienieckiej z ob. 27 (c) i warstwy kulturowej (a, b) (rys. J. Bagińska i J. Libera).

Ryc. 4. Podłódów stan. 2. Materiały kultury trzcinieckiej z obiektu 14 (rys. R. Joć, H. Taras).

LITERATURA

- Bagińska J., Taras H.
1997 Jama kultury amfor kulistych z Podłodowa, stan. 2 (w tym tomie).
- Banasiewicz E.
1994 Sprawozdanie z prac sondażowych na cmentarzysku kultury przeworskiej w Podłodowie, stan. 2, gm. Łaszczów, Spr. zam. 1993, s. 37-39.
- Bagińska J.
1996 Podłódów, stan. 2, gm. Łaszczów - osada z późnej fazy kultury trzcinieckiej, APŚ, t. 1, s. 69-70.
- Niedźwiedź J.
1997 Z badań nad pograniczem kultury trzcinieckiej i łużyckiej na Lubelszczyźnie (w tym tomie).
- Taras H.
1995 *Kultura trzciniecka w międzyrzeczu Wisły, Bugu i Sanu*, Lublin.
1997 Schyłek kultury trzcinieckiej na Lubelszczyźnie w świetle dotychczasowych badań (w tym tomie).

JOLANTA BAGIŃSKA, EWA BANASIEWICZ, HALINA TARAS

A MULTICULTURAL SITE 2 AT PODŁODÓW, ZAMOŚĆ VOIVODSHIP

Fourteen features (14-27) were discovered and examined in 1996. Features: 14, 16, 17, 19, 20, 21 and 27 are associated with a Trzciniec culture settlement and represent the late phase (13th-11th century BC conv.). Feature 18 turned

out to be a grave of the Volhynian-Lublin Painted Pottery culture. The pit no 15 represents the period of the Globular Amphorae culture. The chronology of the remaining pits has not been determined.

*Muzeum im. J. Petera w Tomaszowie Lubelskim,
Państwowa Służba Ochrony Zabytków w Zamościu,
Katedra Archeologii UMCS w Lublinie*

Ryc. 1. Plan stanowiska 2 w Podłodowie (z J. Bagińska).